

3. Werking

Het platform is een entiteit onder beheer en bestuur van een stuurgroep in de schoot van het Agentschap Jongerenwelzijn. Deze stuurgroep staat in voor het bepalen van de inhoudelijke en budgettaire keuzes.

In tegenstelling tot een Raadgevend Comité van het Agentschap is het expertiseplatform geen adviserend orgaan. Het Raadgevend Comité kan desgewenst advies verlenen over het jaarprogramma of de activiteiten van het expertiseplatform.

Het expertiseplatform richt zich tot de academische en onderzoekswereld, het werkveld, de overheid en onrechtstreeks tot de gebruikers. Dit zijn meteen ook de 'klanten' van het expertiseplatform.

Jan Bosmans*

Kinderrechten¹

1. De officiële Belgische rapporten

Overeenkomstig het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind (art. 44 IVRK) en de bijhorende protocollen moet de lidstaat verslag uitbrengen "over de genomen maatregelen die uitvoering geven aan de in dit Verdrag erkende rechten, alsmede over de vooruitgang die is geboekt ten aanzien van het genot van die rechten: twee jaar na de inwerkingtreding van het verdrag (of protocol) en vervolgens iedere vijf jaar".

In juli 2008 legde de Belgische Staat het 'Gecombineerde derde en vierde Periodiek Rapport van België betreffende het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind' neer bij het Comité. Het rapport doet verslag over vijf jaar (2002-2007) toepassing van kinderrechten in België op basis van de richtlijnen van het Comité voor de Rechten van het Kind. Aandacht gaat naar de algemene beginselen: het belang van het kind, het non-discriminatiebeginsel, het recht op leven, overleven en ontwikkeling en het participatiebeginsel. Verder gaat er ook aandacht uit naar de burgerrechten van het kind, het recht op gezins-

leven of vervangende bescherming, gezondheid en welzijn, onderwijs, vrije tijd, evenals bijzondere beschermingsmaatregelen voor onder meer minderjarige vreemdelingen, jongeren binnen de jeugdbescherming, slachtoffers van misbruik en kindsoldaten. Het rapport behandelt ook het facultatief protocol kindsoldaten waarvoor België al in maart 2004 haar initieel rapport indiende, na de inwerkingtreding ervan in 2002, en in mei 2006 slotbeschouwingen ontving van het Comité. In februari 2009 volgde het "Initieel rapport van België met betrekking tot het facultatief protocol bij het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind inzake de verkoop van kinderen, kinderprostitutie en kinderpornografie". Dit facultatief protocol is pas in 2006 in België in werking getreden. Voor de eerste keer worden in deze rapporten zogenaamde "doelstellingen voor de toekomst" geformuleerd. Op basis van de rapportage stellen de regeringen zelf knelpunten vast die zich nog voordoen bij de toepassing van het IVRK om te komen tot conclusies, de zgn. doelstellingen voor de toekomst. De redactie van beide rapporten werd gecoördineerd door de Nationale Commissie voor de Rechten van het Kind (NCRK)².

Bij samenwerkingsakkoord van 19 januari 2005 tussen de federale overheid en de deelstaten een Nationale Commissie voor de Rechten van het Kind opgericht³. In functie van de toepassing van het IVRK heeft het samenwerkingsakkoord aan de NCRK een dubbele opdracht gegeven:

"a) Zij draagt bij tot de uitwerking van het vijfjaarlijkse verslag dat België moet opstellen overeenkomstig artikel 44 van het Verdrag inzake de rechten van het kind.

Daartoe voert zij een coördinatieopdracht uit bij de uitwerking van het verslag op basis van de bijdragen, aangeleverd door de regeringen.

* Vlaams Welzijnsverbond.

Sectorcoördinator Bijzondere jeugdbijstand
Gezinsondersteuning en Kinderdagopvang

¹ Deze bijdrage sluit zo goed mogelijk aan bij, maar geeft niet noodzakelijk het officieel standpunt van de Vlaamse overheid weer.

² Zie: <http://www.ncrk.be/nl/inhoud/rapporten-over-kinderen>

³ Samenwerkingsakkoord houdende oprichting van een Nationale Commissie voor de rechten van het kind, gesloten te Brussel, op 19 september 2005, tussen de Staat, de Vlaamse Gemeenschap, het Vlaams Gewest, de Franse Gemeenschap, het Waals Gewest, de Duitstalige Gemeenschap, het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie en de Franse Gemeenschapscommissie, B.S., 10 november 2006.

Zij hecht haar goedkeuring aan het verslag opgesteld in de drie landstalen en zendt het aldus goedgekeurde verslag toe aan de Minister van Buitenlandse zaken die het in naam van de Regering en door toedoen van de Secretaris-generaal van de Verenigde Naties bezorgt aan het Comité van de rechten van het kind.

De leden met raadgevende stem kunnen hun eventueel andersluidende mening vermelden in het rapport betreffende de goedkeuring dat als bijlage bij het verslag is gevoegd.

b) Ze zorgt in naam van de Belgische Staat voor de voorstelling van het verslag bij het Comité van de rechten van het kind. Daartoe stelt zij aan de stemgerechtigde leden een samenstelling van afvaardiging voor. Ze maakt het rapport over aan het federaal Parlement en aan de parlementen van de deelgebieden."

2. De alternatieve Belgische rapporten

Als lid van de NCRK werd het middenveld bij de opmaak van de officiële rapporten betrokken. Het zijn evenwel de stemgerechtigde vertegenwoordigers van de regeringen die de rapporten goedkeuren. De verschillende Belgische kinderrechtensactoren uit het middenveld staan er dan ook op om hun missie inzake alternatieve rapportering voort te zetten. Via hun alternatieve rapport kunnen zij het niet-gouvernementele standpunt aangaande kinderrechten meedelen aan het Comité. Voor het beoordelen van de gemaakte vorderingen wordt niet enkel de Staat zelf gehoord, maar legt het Comité zijn oor ook te luisteren bij niet-gouvernementele organisaties en dit tijdens een zogenaamde pre-sessional working group.

Er werden in totaal drie alternatieve rapporten ingediend.

Een eerste is het "Alternatief Rapport van de NGO's over de toepassing van het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind in België". Het gaat uit van 39 Belgische niet-gouvernementele organisaties, in Vlaanderen verenigd in de Kinderrechtencoalitie Vlaanderen vzw en in de Franse Gemeenschap verenigd in de Coordination des ONG pour les Droits de l'Enfant (CODE).

Met dit rapport wensen de NGO's het Comité bijkomende informatie te verschaffen over de toepassing van het IVRK in België en een zo correct mogelijk beeld te schetsen van de situatie

van de kinderen die er leven. Zij analyseren de mate waarin de Belgische wetgeving en praktijk overeenstemmen met het IVRK door te putten uit hun eigen specifieke expertise en door ook bij andere partners (bv. uit het middenveld en de academische wereld) informatie te vergaren⁴.

Ten tweede was er een kritische commentaar van het Vlaamse Kinderrechtencommissariaat en de tegenhanger bij de Franse Gemeenschap, de Délégué Général aux Droits de l'Enfants. Dit deden ze op basis van de klachten die ze ontvingen, vaststellingen die ze doen in de praktijk of op basis van wetgeving en tal van signalen vanuit het veld⁵.

Een derde alternatief rapport, "Dat denken wij ervan", is het tweede rapport van kinderen- en jongeren dat vanuit België bij het VN-Comité voor de Rechten van het Kind werd ingediend. Het is het resultaat van het "What do you think?"-project van UNICEF België, dat daarvoor samenwerkte met de Vlaamse Jeugdraad en de Conseil de la Jeunesse de la Communauté française.⁶

3. Bespreking en voorstelling van de Belgische rapporten te Genève

De beoordeling van het landenrapport verloopt in verschillende fases. Tijdens een zogenaamde pre-sessional working group worden de middenveldorganisaties uit het betrokken land gehoord die het Comité bijkomende of alternatieve informatie over de toepassing van het IVRK bezorgen. Vervolgens maakt het Comité de list of issues op, waarin zij de Verdragsstaat voorafgaand aan de eigenlijke dialoog om bijkomende informatie over een aantal thema's en een update van het landenrapport vraagt en waarop de Verdragsstaat schriftelijk dient te antwoorden binnen een termijn van ongeveer een maand.

De pre-sessional waarop het Comité naar de Belgische middenveldorganisaties luisterde, vond plaats op 1 februari 2010.

De NCRK coördineerde het Belgische antwoord op de list of issues. Verder bezorgde de NCRK het

⁴ Zie: <http://www.kinderrechtencoalitie.be/uploads/documenten/Alternatief%20rapport%20Nederlandstalig%20def.pdf>

⁵ Zie: <http://www.kinderrechten.be/Content.aspx?PageAction=Detail&pagId=51295&pagId=51294>

⁶ http://www.unicef.be/_webdata/LR-Rapport-NL.pdf

Comité een eerste stand van zaken over de uitvoering van de afgesproken doelstellingen voor de toekomst wat betreft de volgende zeven thema's: kinderrechteneducatie, participatie, armoede, diversiteit en gelijkheid van kansen, jeugdhulp en jeugdbescherming, het facultatief protocol bij het IVRK inzake de verkoop van kinderen, kinderpornografie en het facultatief protocol bij het IVRK betreffende kinderen betrokken in gewapende conflicten.

De toepassing van het IVRK in de Verdragsstaat wordt uiteindelijk met de vertegenwoordigers van de Staat in kwestie behandeld tijdens de eigenlijke sessie van het Comité, in deze de 54ste sessie van het Comité op 2 juni 2010. Na deze sessie formuleert het Comité haar concluding observations of slotbeschouwingen. Deze worden meegedeeld aan de Algemene Vergadering van de VN en de betrokken lidstaat. Het Comité deed dit ten aanzien van België op 18 juni 2010⁷.

4. Uitvoering slotbeschouwingen

Met het oog op de uitvoering door België van de slotbeschouwingen die het Comité geformuleerd heeft, wijdde de NCRK haar plenaire vergadering van 28 juni 2010 aan de bespreking ervan.

De Vlaamse en Franse Gemeenschap hebben zich ertoe geëngageerd om de slotbeschouwingen voor zover ze op hen van toepassing zijn, om te zetten in een actieplan.

Op 15 juli 2011 keurde de Vlaamse Regering het Vlaams Actieplan Kinderrechten (VAK) 2011-2014 goed⁸. Na het VAK van 2004 is dit het tweede VAK van de Vlaamse Regering.

Het Vlaams Actieplan Kinderrechten sluit aan bij het Vlaamse Jeugdbeleidsplan 2010-2014, en waarborgt dat de Vlaamse Regering haar verbintenissen op het vlak van kinderrechten nakomt. Het moet duidelijkheid brengen over wat deze Vlaamse Regering binnen de lopende regeerperiode zal realiseren om haar beleid in overeenstemming te brengen met de slotbeschouwingen van het Comité van juni 2010, in het licht van het volgende rapportagemoment (juli 2017).

Het nieuw Vlaams Actieplan Kinderrechten werd geschreven op basis van verschillende documenten: in de eerste plaats de Belgische rapporten, zoals voorgesteld aan het Comité in juni 2010, met inbegrip van de "Moeilijkheden en doelstellingen voor de toekomst" die in 2010 werden opgesteld, maar ook op basis van de omgevingsanalyse voor het Vlaams Jeugdbeleidsplan 2010-2014 (Vlaamse Regering, 28 januari 2011), de alternatieve rapporten vanuit België aan het Comité (2010), beleidsnota's en beleidsbrieven van Vlaamse ministers, internationale beleidskaders m.b.t. kinderrechten (VN, RvE, EU), zoals 'A World fit for Children' (VN, 2002), jaarverslagen van het Kinderrechtencommissariaat.

Op basis van een analyse van de slotbeschouwingen en een toetsing ervan aan haar bevoegdheden enerzijds en aan de lopende plannen anderzijds, heeft de Vlaamse Regering in het VAK voor zes prioritaire actieterreinen gekozen.

Met dit Vlaams Actieplan Kinderrechten zal de Vlaamse overheid haar gecoördineerde aanpak van kinderrechten versterken met prioritaire aandacht voor: coördinatie en indicatoren, praktijkgerichte kinderrechteneducatie en -informatie, participatief werken met kinderen, een voortgezette aanpak van geweld tegen kinderen, (kinder) armoedebestrijding en een gelijke kansenbeleid en tenslotte aandacht voor de gezondheid en het welzijn van kinderen en jongeren.

In het Vlaams Actieplan Kinderrechten werd wel gekozen voor enige pragmatiek: het wil complementair zijn aan andere plannen. In dit plan wordt dus regelmatig verwezen naar reeds bestaande actieplannen: het Vlaams Jeugdbeleidsplan (VJP), Vlaanderen in Actie (ViA, Pact 2020), het Vlaams Actieplan voor Armoedebestrijding (VAPA), het OCM-doelstellingenkader Gelijke Kansen...

Het Vlaams Actieplan Kinderrechten heeft een meervoudige ambitie.

In eerste instantie wil het de antwoorden in beeld brengen die door de verschillende beleidsdomeinen worden geformuleerd op de slotbeschouwingen binnen de zes genoemde actieterreinen. Anderzijds wil het ook een duidelijke agenda vooropstellen van de minister bevoegd voor de coördinatie van het Vlaamse Kinderrechtenbeleid om te komen tot een geïntegreerd en gecoördineerd Vlaams en Belgisch kinderrechtenbeleid. Tenslotte

⁷ Zie: <http://www2.ohchr.org/english/bodies/crc/crcs54.htm>

⁸ Zie: http://www.sociaalcultureel.be/jeugd/kinderrechten/VAK2011-2014_VR20110715.pdf

komt het VAK, overeenkomstig de beleidsnota Jeugd, ook tegemoet aan de bezorgdheden van de kinderrechtencommissaris.

Ten slotte nog een woordje over het proces dat het VAK gevolgd heeft. De voorbereiding voor de opmaak van het VAK startte in overleg met de NCRK met een grondige lezing en analyse van de slotbeschouwingen. In het najaar van 2010 werd een conceptnota met plan van aanpak opgesteld. Deze werd voorgelegd aan de Vlaamse Regering in februari 2011. Op basis hiervan werd een projectteam samengesteld dat zich boog over de omgevingsanalyse, het doelstellingenkader opmaakte en het proces bewaakte. Omgevingsanalyse en doelstellingenkader werden vervolgens voorgelegd aan de Reflectiegroep Vlaams Jeugd- en Kinderrechtenbeleid, waar de aanspreekpunten en vertegenwoordigers van het jeugd- en kinderrechtenuitdagingen de eerste bijstellingen konden doen.

Op 7 april 2011 werd een dialoog- en inspiratiedag georganiseerd voor enerzijds de betrokken beleidsdomeinen en anderzijds de brede achterban in het kinderrechtenveld. Hiervoor werden ook alle strategische adviesraden uitgenodigd. Het opzet van deze dialoogdag was 1) een overzicht te schetsen van wat er al allemaal werd/wordt opgepikt door de bevoegde collega's in antwoord op de slotbeschouwingen; 2) waar er nog hiaten zijn. De kritische opmerkingen van de NGO's, het "What do you think?"-rapport van kinderen zelf, de Kinderrechtencommissaris, de Vlaamse Jeugdraad, de aanwezigen, legden soms de vinger op pijnlijke knelpunten. Tenslotte werd gekeken welke knelpunten prioritair moesten aangepakt worden. Het werd immers meteen duidelijk dat deze regering in de resterende tijd niet alles zou kunnen oplossen en/of fundamenteel aanpakken, wel wetend dat de grote prioriteiten voor deze beleidsperiode vastgelegd werden in het regeerakkoord en dat er weinig vrije beleidsruimte is, zowel qua inzet van middelen als van personeel.

Er werd dus op twee sporen en snelheden gedacht. Dit VAK stelt de acties voor die op korte tijd, binnen of nauw aansluitend bij het lopend beleid kunnen uitgevoerd worden. Het is uitdrukkelijk de bedoeling dat iedere minister, mits de nodige verschuivingen, binnen de eigen beleidsbrieven hiervoor de nodige budgetten en tijd vrij maakt

om ze te realiseren. Keuzes en beslissingen op langere termijn moeten genomen worden door de volgende Vlaamse Regering (2014).

Na verder informeel overleg met de Gezinsbond, het Kenniscentrum Kinderrechten (KEKI), de Kinderrechtencoalitie, de Kinderrechtswinkels, Uit de Marge, de NCRK en Unicef werd een eerste ontwerp van actieplan door de Vlaamse Regering op 24 juni 2011 principiële goedgekeurd. Op basis van de adviezen van het Kinderrechtencommissariaat en het Keki en het voorlopig advies van de Vlaamse Jeugdraad volgde op 15 juli 2011 de definitieve goedkeuring.

In de nabije toekomst zal het Agentschap Sociaal-Cultureel Werk voor Jeugd en Volwassenen een gebruiksvriendelijke versie ter beschikking stellen van het VAK⁹.

Joost Van Haelst*

CRIMINOLOGIE EN METHODOLOGIE

Politiebeleidsondersteuning (PBO): een nieuw aanspreekpunt voor de niet-operationele politieke informatie

"Hoe treurig is het kennis te hebben, als ze tot niets dient" (Sophocles, 496 vC – 406 vC)

1. Inleiding

Waar er reeds een vrij lange geschiedenis is op het vlak van de operationele politieke informatie (criminaliteitsstatistiek, fenomeenanalyses enz...), werd haar niet-operationele broertje tot op heden eerder stiefmoederlijk behandeld. Nochtans zit ook daar een schat aan informatie die de werking van de politieorganisatie kan verbeteren. Een politieorganisatie functioneert immers niet alleen goed door te zorgen voor degelijke operationele strategieën, het is ook belangrijk dat de juiste man/vrouw op de juiste plaats wordt gezet, dat er een investerings- en afschrijvingsstrategie bestaat, dat er gegevens beschikbaar zijn inzake

⁹ Zie: <http://www.sociaalcultureel.be/jeugd/index.aspx>

* Coördinator Kinderrechten
Vlaamse overheid, Afdeling Jeugd – Agentschap Sociaal-Cultureel Werk voor jeugd en Volwassenen